

Nr 467.

Av herr **Hansson** i Skediga, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 180, angående grunder för kristillägg åt statliga befattningshavare m. fl.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 180 till årets riksdag har departementschefen föreslagit att kristilläggen till statliga innehavare skola utgå efter samma grunder även för nästa budgetår. Det innebär att kristillägg skall utgå med 16 procent av grundlönen, varvid tillägg dock icke räknas på högre lönebelopp än 900 kr. per månad eller 10 800 kr per år.

Levnadskostnaderna ha under kriget ökat med 42 procent. Stegringen torde ha varit lika stor på alla orter och ingalunda större på de s. k. dyrorterna än på de billigare platserna. Man skulle tvärtom kunna göra gällande att levnadskostnaderna ökat kraftigare på de billigare orterna. Det framgår både av den prisundersökning, som socialstyrelsen verkställde 1941, och av den utredning om jordbruksbefolkningens levnadskostnader, som företagits på uppdrag av 1942 års jordbrukskommitté. Kompensationen för dyrtiden har emellertid utformats, som om levnadskostnaderna stigit procentuellt mer på de dyrare orterna. Lönetilläggen ha nämligen utgått i procent på förkrigslönen. Det betyder att de, som hade högre lön före kriget, ha fått högre lönetillägg under kriget. Härigenom ha befattningshavare med högre löner och på högre dyrorter, i pengar räknat, fått större kompensation för dyrtiden. Löneklyftan har med andra ord vidgats mellan bättre och sämre avlönade och mellan högre och lägre dyrorter. För att undvika en orättvis löneökning till förmån för de redan bättre ställda borde fasta tillägg, alltså ett lika stort belopp för alla löntagare, ha utgått som kompensation för de stegrade levnadskostnaderna.

För närvarande utgå rörligt tillägg och kristillägg med sammanlagt 31 procent, vilket på en årslön av 10 800 kr. gör 3 348 kr. En befattningshavare däremot med en årsinkomst av 3 600 kr. får endast 1 116 kr. som ersättning för de ökade levnadskostnaderna. Det framstår som orimligt att levnadskostnadernas ökning varit tre gånger större för personer med en inkomst av 10 800 kr. om året än för sådana med en lön av 3 600 kr. 1 000 kr. synas också vara en riktigare summa med hänsyn till den kompensation, som enligt överenskommelse skall utgå för prisstegringen under dyrtiden. I varje fall borde ej rörligt tillägg och kristillägg få utgå på högre lönebelopp än 500 kr. per månad eller 6 000 kr. om året. Detta innebär ett årligt lönetillägg på 1 860 kr., vilken summa utan tvekan är

tillräcklig som ersättning för kristidens ökade levnadskostnader. Att en dylik utjämning kommer till stånd, skulle vara berättigat också ur den synpunkten att 100 000-tals inkomsttagare i detta land icke komma upps i en årsinkomst av 1 800 kr. Dessutom har riksdagen bestämt, att för den händelse levnadskostnadsindex skulle komma att stiga ytterligare, skall detta sista lönetillägg icke räknas på högre belopp än 500 kr. per månad eller 6 000 kr. pr år. Alla skäl tala sålunda för att tillägg redan nu icke utgår på högre summa än denna.

Med hänvisning till vad jag anfört vill jag hemställa,

att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 180 måtte besluta att rörligt tillägg och kristillägg icke skall utgå på högre lönebelopp än 6 000 kr. per år räknat.

Stockholm den 21 mars 1944.

K. E. Hansson,
Skediga.
